

Compilation of the conceptual framework of women's empowerment feasibility in urban spaces

Pasand Mahdavi Saeidi

Ph.D Candidate of Urban Planning, Architecture and Urban Planning Faculty, Isfahan (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Mostafa Behzadfar*

Professor, Department of Urbanization, Architecture and Urbanization faculty, Science and Technology University of Iran, Tehran, Iran

Mohammad Masood

Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Architecture and Urban Planning, Art University of Isfahan, Isfahan, Iran

Seyed Mohammad Rashtiyani

Assistant Professor, Department of Urban Planning, Isfahan (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Extended Abstract

Introduction

Empowerment in women's development is a way to define challenge and overcome the obstacles in their lives, through which they increase their ability to shape their lives. The empowerment process can not only improve their skills and access to productive resources, but will also be successful in improving the quality, status and place of work in society. women's empowerment creates a powerful influence on the norms, values and ultimately the laws that govern these societies. In this regard, the aim of this study is to integrate and synthesize the results of studies on the feasibility of urban women empowerment.

Theoretical framework

The idea of empowerment is often linked to the concept of power relations, which specifically refers to gaining more or less power among actors. However, women's empowerment differs from the empowerment of other disadvantaged groups due to intra-household dynamics.

Women's empowerment and gender equality are often considered two sides of the same coin: progress towards gender equality requires women's empowerment, while women's empowerment helps to increase gender equality. In the case of gender inequality or discrimination, it is generally believed that women are disadvantaged or excluded in terms of decision-making and access to economic and social resources.

All definitions of women's empowerment refer to women's ability in certain areas, particularly in controlling their lives, having freedom to make decisions, and having input into changing life choices. Women's empowerment is usually combined with the position that women hold, which is often demonstrated by their acquisition and control of resources, which include not

*. Corresponding Author: behzadfar@iust.ac.ir

only material and financial resources, but also social and human resources; Resources that can enhance women's ability to exercise their choices. Examples of these resources include age, education, employment, social capital, networks, and asset ownership. Women's empowerment is a multidimensional concept, and women who are powerful and empowered in one dimension are not necessarily powerful in another. It has also been proven that women need resources and a sense of agency to achieve their life outcomes. The multidimensional concept of agency encompasses various domains, including decision-making authority, control over finances, and freedom of movement. Having decision-making authority and excessive use of money is a more accurate and accurate description of women's power.

Methodology

The present research is based on a qualitative approach and in terms of the purpose of an applied research. In this study, a systematic review of 43 studies in the period from 2007 to 2024 was conducted using the meta-synthesis method. The statistical population consisted of books, articles, theses, dissertations, and scientific documents related to the urban women, empowerment, and the research resources were selected by convenience sampling.

Result and discussion

The results indicate that the empowerment of urban women depends on the realization of 24 sub-categories and 166 codes. Based on the results of integrating research data in the meta-synthesis process, the main development discourse category accounted for 33.73 percent of the total extracted codes. The category of the type of knowledge required for development accounted for 32.54 percent, the category of empowerment stages accounted for 6.03 percent, the category of capacity building accounted for 18.67 percent, and the category of institution building accounted for 9.03 percent of the total extracted codes. Therefore, the majority of extracted codes belong to the main development discourse category. The Kappa-Cohen coefficient of the present study is equal to 0.774 with a significance of 0.000, which indicates a valid agreement and the appropriateness of reliability (higher than 0.6).

Conclusion

The present study, by combining and synthesizing the results of previous studies, has been able to present a model of the conceptual framework of women's empowerment and has provided the ground for its application in urban places.

Keywords: Empowerment, Women's Empowerment, Agency, Mainstream, Urban Space, Meta-synthesis

Citation:

Mahdavi Saeidi, P., Behzadfar, M., Masood, M & Rashtiyani, SM. (2024). Compilation of the conceptual framework of women's empowerment feasibility in urban spaces. *Journal of Urban Studies on Space and Place*, 8(31), 51-74. <https://doi.org/10.22034/jspr.2024.2045395.1085>

DOI: <https://doi.org/10.22034/jspr.2024.2045395.1085>

URL: https://jspr.jdisf.ac.ir/article_719279.html?lang=en

Copyrights:

©2023 by the authors. Published by Journal of Urban Studies on Space and Place.

This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)).

تدوین چهارچوب مفهومی تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری*

پسند مهدوی سعیدی

دانشجوی دکتری رشته شهرسازی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

مصطفی بهزادفر**

استاد گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

محمد مسعود

استاد گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

سید محمد رشتیان

استادیار گروه شهرسازی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

چکیده

مقتدرسازی در توسعه زنان راهی برای تعریف، به چالش کشیدن و غلبه بر موانع زندگی آن‌هاست که از طریق آن، توانایی خود را برای شکل دادن به زندگی افزایش می‌دهند. فرآیند مقتدرسازی نه تنها می‌تواند مهارت‌ها و دسترسی آن‌ها به منابع تولیدی را ارتقا دهد، بلکه در ارتقای کیفیت، منزلت و جایگاه کار در جامعه نیز موفق خواهد بود. تأثیر مقتدرسازی زنان تأثیر قدرتمندی بر هنجارها، ارزش‌ها و در نهایت قوانین حاکم بر این جوامع ایجاد می‌کند. در همین راستا، هدف پژوهش حاضر تلفیق و ترکیب نتایج مطالعات صورت گرفته در خصوص تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان شهری است.

پژوهش حاضر، بر اساس رویکرد کیفی و از لحاظ هدف پژوهشی کاربردی است. در این پژوهش با روش فراترکیب به مرور نظام‌مند چهل و سه پژوهش در بازه زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۴ پرداخته شد. جامعه آماری مشتمل بر کتاب‌ها، مقاله‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و اسناد علمی مرتبط با مقتدرسازی زنان شهری بود و منابع پژوهش به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد.

نتایج بیانگر آن است که مقتدرسازی زنان شهری منوط به تحقق‌پذیری ۵ مقوله یا معیارهای متمایزکننده، ۲۴ زیرمقوله و ۱۶۶ کد است. بر اساس نتایج حاصل از یکپارچه‌سازی داده‌های پژوهش در فرایند فراترکیب، مقوله گفتمان اصلی توسعه، ۳۳/۷۳ درصد کل کدهای استخراج‌شده را به خود اختصاص داده است. مقوله نوع دانش مورد نیاز برای توسعه ۳۲/۵۴ درصد، مقوله مراحل اقتداربخشی ۶/۰۳ درصد، مقوله ظرفیت‌سازی ۸/۶۷ درصد و

* این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان: «مقتدرسازی زنان به منظور ارتقای جایگاه آنان در محیط تصمیم‌گیری (موردپژوهی اصفهان)» با راهنمایی نویسنده دوم و سوم و مشاوره نویسنده چهارم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) است.

** ایمیل نویسنده مسئول: behzadfar@iust.ac.ir

مقوله نهادسازی ۹/۰۳ درصد، کل کدهای استخراج شده را به خود اختصاص داده است. از این رو، بیشترین کدهای استخراج شده متعلق به مقوله گفتمان اصلی توسعه است. ضریب کاپای کوهن پژوهش حاضر معادل ۷۷۴/۰ با معناداری ۰/۰۰۰ می باشد که نشانگر توافق معتبر و مناسب بودن پایایی (بالا تر از ۰/۶) است. پژوهش حاضر با تلفیق و سنتز نتایج مطالعات پیشین توانسته است چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان شهری را ارائه کند و زمینه را برای کاربری آن در فضاهای شهری فراهم آورده است.

واژگان کلیدی: مقتدرسازی، مقتدرسازی زنان، عاملیت، جریان اصلی، فضای شهری، فراترکیب.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تولیدمثل، افزایش می‌دهد که به‌نوبه خود برای موفقیت بلندمدت برنامه‌های جمعیت‌زوری است. تجربه نشان می‌دهد که برنامه‌های جمعیت و توسعه زمانی بیشترین تأثیر را دارند که گام‌هایی به‌طور هم‌زمان برای بهبود وضعیت زنان برداشته شده باشد (Zhang et al., 2014; Tabasum Niroo & Crompton, 2022). شناسایی عوامل مقتدرسازی زنان موجب می‌شود درک نقش زنان در تغییرات اجتماعی جوامع آسان شود. پنجاه و سومین جلسه کمیسیون وضعیت زنان^۳ بر اهمیت انجام تحقیقات و توسعه شاخص‌های حساس جنسیتی برای اطلاع‌رسانی به سیاست‌گذاری و امکان انجام ارزیابی‌ها تأکید کرده است (Wiklander, 2010: 9). از این‌رو، مقتدرسازی زنان بخشی جدایی‌ناپذیر از حقوق بشر و توسعه است. توسعه به‌عنوان یک کل مسئول کاهش نابرابری بین زن و مرد است، درحالی‌که مقتدرسازی زنان روند توسعه را تسریع می‌بخشد. مقتدرسازی زنان فرآیندی چندبعدی است که در بسترهای جامعه‌شناختی، روانی و اقتصادی در سطوح مختلف، یعنی سطوح فردی، گروهی و اجتماعی رخ می‌دهد. مقتدرسازی زنان لزوماً به معنای دادن قدرت به آن‌ها نیست، بلکه مقتدرسازی آن‌ها برای اعمال این قدرت است. بسیاری از زنان در حال حاضر قدرت زیادی در دانش و انگیزه خود دارند، اما همیشه عضو طبقه مقتدر نیستند. مقتدرسازی زنان فرآیندی است که از طریق آن، زنان مسائل جنسیتی را که مانع رشد آن‌ها می‌شود، می‌شناسند و اصلاح می‌کنند. مقتدرسازی زنان شرط لازم برای ایجاد یک ملت خوب است؛ وقتی زنان مقتدر شوند، جامعه‌ای با ثبات تضمین می‌شود. مقتدرسازی زنان امری ضروری است؛ زیرا نظام ارزشی آن‌ها به توسعه خانواده خوب، جامعه خوب و در نهایت

مقتدرسازی^۱ در بسیاری از نهادهای توسعه به‌واژه‌ای آشنا تبدیل شده است. اهداف مقتدرسازی نیز با فراوانی در اسناد سیاستی صادرشده توسط دولت‌ها، به‌ویژه اسناد راهبردی مربوط به کاهش فقر، ظاهر شده است (Alsop et al., 2006:1). مقتدرسازی زنان^۲ و بهبود وضعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی آنان به‌خودی‌خود هدف بسیار مهمی است. علاوه‌بر این، برای دستیابی به توسعه پایدار ضروری است. مشارکت و شراکت کامل زنان و مردان در ایجاد یک زندگی مولد و بارور، از جمله مسئولیت‌های مشترک برای مراقبت و پرورش کودکان و نگهداری از خانواده ضروری است. در تمام نقاط جهان، زنان به‌دلیل فشار بیش از حد کار و عدم قدرت و نفوذ خود با تهدیداتی برای زندگی، سلامت و رفاه خود مواجه هستند. در بیشتر مناطق جهان، زنان نسبت به مردان آموزش رسمی کمتری دریافت می‌کنند و در عین حال، دانش، توانایی‌ها و مکانیسم‌های مقابله‌ای خود زنان اغلب ناشناخته می‌مانند. روابط قدرتی که مانع دستیابی زنان به زندگی سالم و رضایت‌بخش می‌شود، در بسیاری از سطوح جامعه، از شخصی‌ترین تا کاملاً عمومی، عمل می‌کند. دستیابی به تغییر مستلزم اقدامات سیاستی و برنامه‌ای است که دسترسی زنان به معیشت امن و منابع اقتصادی را بهبود می‌بخشد، مسئولیت‌های افراطی آنان را در مورد مشاغل خانگی کاهش می‌دهد، موانع قانونی برای مشارکت آنها در زندگی عمومی را برطرف می‌کند و آگاهی اجتماعی را از طریق برنامه‌های مؤثر آموزش و ارتباطات جمعی افزایش می‌دهد. افزون بر این، بهبود وضعیت زنان ظرفیت تصمیم‌گیری آنها در تمام سطوح در همه عرصه‌های زندگی را، به‌ویژه در حوزه جنسی و

3. The 53rd session of the Commission on the Status of Women (CSW)

1. Empowerment

2. Women's empowerment

یک ملت خوب منجر می‌شود. مقتدرسازی زنان به‌عنوان فرآیندی است که از طریق آن، زنان توانایی انتخاب‌های استراتژیک زندگی را در شرایطی به دست می‌آورند که قبلاً این توانایی از آنها سلب شده بود. به همین علت، در دهه‌های اخیر، دولت‌ها در سراسر جهان قاطعانه‌تر خود را متعهد به مقتدرسازی زنان کرده‌اند؛ چراکه اگر زنان فرصت توسعه توانایی‌ها و مهارت‌های خود را داشته باشند، به عنصری پویا و حیاتی در جامعه تبدیل می‌شوند. زنان در دین اسلام جایگاه ویژه و به تناسب آن حقوق ویژه‌ای دارند. بنابراین، تأمین حقوق مشروع زنان در جامعه و افزایش قدرت فردی و اجتماعی زنان مورد تأکید است. در این میان، به موضوع مقتدرسازی زنان در ایران کمتر توجه شده و پژوهش‌های جامع در خصوص چهارچوب مفهومی آن صورت نگرفته است. از طرف دیگر، پژوهش‌های صورت‌گرفته از جنبه‌ای خاص به مقتدرسازی زنان پرداخته‌اند و چهارچوب مقتدرسازی زنان را که از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است، مورد توجه قرار نداده‌اند. بنابراین، نوعی شکاف پژوهشی در این حوزه وجود دارد. بر همین اساس، پژوهش حاضر با استفاده از روش فراترکیب، سعی کرده است این خلاء را پوشش دهد و با بررسی منابع موجود، چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری را ارائه کند. از این رو، هدف پژوهش حاضر تدوین چهارچوب مفهومی تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری است به‌گونه‌ای که ابعاد چندبعدی بعدی آن را پوشش دهد.

مبانی نظری

مقتدرسازی زنان همواره یکی از موضوع‌های مورد توجه در سراسر جهان بوده است. شهرنشینی به تغییر سبک زندگی زنان در دنیای مدرن منجر شده است. با وجود این، زنان باید تمام موانع را بشکنند تا از پوسته

خود بیرون بیایند و خود را در همه زمینه‌ها ثابت کنند. تمدن بشری به‌طور اساسی تغییر کرده و تأثیر قابل توجهی بر جامعه در سراسر جهان داشته است. این یک مغلطه است که زنان شهری برای تطابق با نیازهای مدرنیزاسیون و جهانی شدن قدرت می‌گیرند (Menon et al., 2020: 55). از دیدگاه چودری و نوشین^۱ (۲۰۰۹)، استقلال شخصی، تصمیم‌گیری خانوادگی، مشاوره اقتصادی و استقلال سیاسی، از مهم‌ترین عواملی هستند که به مقتدرسازی زنان کمک می‌کنند. در این رابطه، شاخص‌های تعیین‌کننده شامل تحصیلات زنان، دسترسی به رسانه‌ها، هنجارهای اجتماعی، وضعیت کاری زنان و مشارکت خانواده و آشنایی با مفهوم اسلامی مقتدرسازی زنان است (Chaudhry & Nosheen, 2009). عوامل مقتدرسازی زنان شامل میزان متفاوتی از قدرت در سطوح فردی، اجتماعی و خانوادگی است. عوامل فردی متشکل از وضعیت شغلی، درآمد، احساس کنترل، مالکیت دارایی، آگاهی از قانون، احساس ارزشمندی و درک جنسیت است. عوامل سطح خانواده مشتمل بر سن ازدواج، حمایت شوهر و وضعیت به‌عنوان سرپرست خانواده است. عوامل اجتماعی/ فرهنگی شامل استفاده از تلفن همراه است (Batool & Batool, 2018). مهم‌تر از همه، نتایج پژوهش‌ها تاکنون انواع مختلفی از مؤلفه‌های بسیار متفاوت در خصوص مقتدرسازی زنان را مورد مطالعه قرار داده است. در واقع، تحقیقات تجربی (Stromquist, 2015; Islamic Development Bank, 2019; Debnath et al., 2019; Sharaunga et al., 2019) مقتدرسازی زنان را با معیارهایی نظیر عاملیت، خودمختاری، ظرفیت عمل، تعیین سرنوشت و اعتمادبه‌نفس بررسی

1. Chaudhry & Nosheen

کرده است. با وجود این، همه تعاریف تأکید می‌کنند که مقتدرسازی زنان یک مفهوم چندوجهی است و شامل عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و روانی است (Huis et al., 2017: 3).

ایده مقتدرسازی اغلب با مفهوم روابط قدرت مرتبط است، که به طور خاص به کسب قدرت بیشتر یا کمتر در میان بازیگران اشاره دارد. با وجود این، مقتدرسازی زنان با مقتدرسازی سایر گروه‌های محروم به دلیل پویایی درون خانوار متفاوت است. مقتدرسازی زنان و برابری جنسیتی اغلب دور روی یک سکه در نظر گرفته می‌شوند: پیشرفت به سوی برابری جنسیتی مستلزم مقتدرسازی زنان است، از سوی دیگر، مقتدرسازی زنان به افزایش برابری جنسیتی کمک می‌کند. در مورد نابرابری یا تبعیض جنسیتی، عموماً اعتقاد بر این است که زنان از نظر تصمیم‌گیری و دسترسی به منابع اقتصادی و اجتماعی محروم یا طرد هستند. همه تعاریف مقتدرسازی زنان به توانایی زنان در زمینه‌های خاصی اشاره می‌کنند، به ویژه در کنترل زندگی خود، داشتن آزادی در تصمیم‌گیری و داشتن ورودی برای تغییر انتخاب‌های زندگی. مقتدرسازی زنان معمولاً با موقعیتی که زنان دارند ترکیب می‌شود، که اغلب با کسب منابع و کنترل آنها نشان داده می‌شود که نه تنها شامل منابع مادی و مالی می‌شود، بلکه شامل منابع اجتماعی و انسانی نیز می‌گردد؛ منابعی که می‌توانند توانایی زنان برای اعمال انتخاب‌هایشان را افزایش دهد. نمونه‌هایی از این منابع عبارت‌اند از: سن، تحصیلات، اشتغال، سرمایه اجتماعی، شبکه و مالکیت دارایی (Wei et al., 2021:2). شاراونگا و همکاران¹ (۲۰۱۹)

گزارش داده‌اند که مقتدرسازی زنان مفهومی چندبعدی است و زنانی که در یک بعد قدرتمند و توانمند شده‌اند،

لزوماً در بعد دیگر مقتدر نیستند. همچنین ثابت شده است که زنان برای دستیابی به نتایج زندگی خود به منابع و احساس عاملیت نیاز دارند. مفهوم چندبعدی عاملیت شامل حوزه‌های مختلفی از جمله اختیار تصمیم‌گیری، کنترل بر امور مالی و آزادی حرکت است. داشتن اختیار در تصمیم‌گیری و استفاده بیش از حد از پول، توصیف درست و دقیق‌تری از قدرت زنان است (Sharaunga et al., 2019).

اگرچه هیچ تعریف واحدی از مقتدرسازی زنان در ادبیات وجود ندارد، اما به شکل‌های مختلفی به عنوان یک فرآیند یا نتیجه، یک حالت غایت یا وسیله‌ای برای رسیدن به هدف، یک ظرفیت، یک موضوع کسب قدرت و به عنوان یک عاملیت مفهوم‌سازی شده است. با توجه به دامنه وسیع نگرانی‌های پیرامون مقتدرسازی، پژوهشگران بسیاری از موضوعات را در طیف وسیعی از زمینه‌ها بررسی کرده‌اند. مطالعات بسیاری از موضوعات، از جمله پیشرفت تحصیلی، مشارکت سیاسی، خشونت خانگی مبتنی بر جنسیت، کنترل منابع، کارآفرینی، رفاه، تصمیم‌گیری در خانه، فقر زمانی و سلامت را بررسی کرده‌اند. مقتدرسازی زنان سلامت و آموزش کودکان را بهبود، مرگ و میر کودکان را کاهش، اثربخشی سازمانی کسب‌وکارها را بهبود، بهره‌وری کشاورزی را افزایش، رشد اقتصادی را افزایش و فقر را کاهش می‌دهد. مقتدرسازی زنان و کاهش فقر در چهارچوب مقتدرسازی در هم تنیده شده‌اند. مقتدرسازی برای کاهش فقر درآمدی و مصرفی مفید است. مقتدرسازی زن به عنوان عضوی از یک خانواده فقیر خود به مقتدرسازی کل خانواده کمک می‌کند.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت داده از نوع کیفی مبتنی بر تحلیل متنی

1. Sharaunga et al

است. برای گردآوری داده‌ها از روش اسنادکاوی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش متشکل از کتاب‌ها، مقاله‌ها، پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و اسناد علمی مرتبط با مقتدرسازی زنان شهری بود و منابع پژوهش به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در چهار مرحله توصیف، تحلیل، استنتاج و تبیین انجام پذیرفته است. افزون بر این داده‌های پژوهش از پایگاه‌های معتبر نظیر ساینس دایرکت، امرالد، سیج، اشپرینگر و... انتخاب شده است. محدوده زمانی منابع پژوهش از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۴ است.

علت استفاده از روش فراترکیب در پژوهش حاضر این است که فراترکیب با تلفیق و یکپارچه‌سازی نتایج مطالعات مختلف، خروجی‌های به دست آمده را قابل تعمیم‌تر و کاربردی‌تر می‌کند. به بیان بهتر، نتایج حاصل از آن، قابلیت تعمیم‌پذیری و درک جامع و عمیقی از مقتدرسازی زنان در فضای شهری را فراهم می‌سازد. فراترکیب، علاوه بر ایجاد نظریه جدید، برای توسعه مدل‌های مفهومی یا گسترش درک از دانش موجود و به‌ویژه کشف شباهت‌ها و تفاوت‌ها در مفاهیم، تصورات و دیگر ایده‌های مربوط به یک پدیده، استفاده می‌شود. در این رویکرد، شواهد به دست آمده از مطالعات کیفی منفرد در مورد موضوعات مشابه، از طریق مقایسه و تحلیل مفهومی، ترکیب می‌شوند (Mertens, 2014:536). به طوری که پژوهشگر، اطلاعات استخراج شده از مطالعات را در قالب جدول‌هایی که شباهت‌ها و تفاوت‌ها را پررنگ می‌کند، نمایش می‌دهد و از روش‌های کیفی مانند شناسایی عناصر و مضامین اصلی و مشترک موجود در داده‌ها، برای ترکیب یافته‌ها و یا گونه‌شناسی استفاده می‌کند (Cronim, Ryan & Coughlan, 2008:40). در این

راستا، می‌توان با ایجاد طبقه‌بندی از یافته‌ها به صورت استقرایی و توسعه آن از طریق رفت و برگشت مستمر بین یافته‌ها و طبقه‌بندی، ارتباطات سلسله‌مراتبی یافته‌ها در هر دسته را مشخص کرد (Sandelwski & Barroso, 2007). این امر می‌تواند در قالب هشت مرحله شامل صورت‌بندی سؤالات پژوهش، تهیه و اعتبارسنجی پروتکل بررسی منابع، جست‌وجو در ادبیات، غربالگری برای شمول، ارزیابی کیفیت، استخراج داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها و ترکیب آن‌ها و در نهایت گزارش یافته‌ها

(Xiao & Watson, 2011) صورت می‌گیرد. همچنین می‌تواند از طریق مراحل هفت‌گانه سندلوفسکی و باروسو شامل تنظیم سؤال‌های پژوهش، بررسی متون به صورت نظام‌مند، جست‌وجو و انتخاب متون مناسب، استخراج اطلاعات متون، تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی، کنترل کیفیت و ارائه یافته‌ها صورت گیرد (Sandelwski & Barroso, 2007). در پژوهش حاضر، از مراحل هفت‌گانه سندلوفسکی و باروسو استفاده می‌شود.

از سویی، چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان بر اساس مقوله‌ها یا معیارهای تمایز بخش استخراج شده در فرایند فراترکیب انجام می‌شود. چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان همانند مدل، انتزاعی از واقعیت و ابزاری مهم برای تحلیل و شناخت است. چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان معمولاً چندبعدی، مفهومی و پیچیده‌تر از طبقه‌بندی ساده (به معنای فرایند گروه‌بندی مجموعه‌ای از موجودیت‌ها یا پدیده‌ها) است. اعضای یک طبقه (برای مثال دو طبقه جنسیت مردان و زنان) تشابه اندکی با یکدیگر دارند و عضویت آن‌ها در اختیار ما می‌گذارد. درحالی‌که چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان اغلب اطلاعاتی کامل‌تر و

جدول شماره (۱): سؤال‌های پژوهش

معیارهای تنظیم سؤال	سؤال‌های پژوهش
چه چیزی (What)	چهارچوب مفهومی تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری از چه مقوله‌هایی تشکیل شده است؟
جامعه موردنظر (Who)	از چه پایگاه‌های داده‌ای برای تدوین چهارچوب مفهومی تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری استفاده شده است؟
چه موقع (When)	بازه زمانی منابع مورد استفاده در پژوهش حاضر از چه سال‌هایی است؟
چگونگی روش (How)	روش تحلیل داده‌های پژوهش حاضر چیست؟

برای درک عمیق هریک از مفاهیم فضاهای دانش بنیان است. سؤالات مربوط به جست‌وجو و انتخاب اولیه مقالات برای انجام فراترکیب نیز براساس پارامترهایی چون چه چیزی، جامعه مورد مطالعه، محدوده زمانی و چگونگی تنظیم شده است. جدول شماره (۱)، به سؤال‌های پژوهش اشاره کرده است.

گام دوم: بررسی متون به صورت نظام‌مند

با توجه به اینکه تعداد منابع لازم برای فراترکیب، وابسته به غنای داده‌های آن منابع است و از ابتدای فرایند مشخص نیست و اینکه جست‌وجوها در فرایند فراترکیب با یک مجموعه از پیش تعیین شده نهایی از منابع تمام نمی‌شود، علاوه بر جست‌وجوی نظام‌مند پایگاه‌های داده‌ها، از شیوه دست‌چینی و انتخاب مجموعه‌ای از منابع طی چند مرحله و کسب بخشی از اطلاعات در هر مرحله نیز استفاده شده است (Barroso, et al., 2003). بدین ترتیب، در مرحله نخست با جست‌وجوی نظام‌مند کلیدواژه‌ها شامل مقتدرسازی، مقتدرسازی و توسعه، مقتدرسازی زنان، ابعاد مقتدرسازی زنان، مؤلفه‌های مقتدرسازی زنان، مقتدرسازی زنان شهری، چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان، به زبان فارسی و انگلیسی موتورهای جست‌وجو گوگل و گوگل اسکولار^۱ و پایگاه‌های اطلاعات علمی معتبر نظیر ساینس

تصویر دقیق‌تر از اجزای خود ارائه می‌کنند. چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان، تقسیم‌بندی داده‌ها با توجه به مشخصات آن‌ها و بر پایه مؤلفه یا مؤلفه‌های (معیارهای) خاص عینی (جنس، نژاد...) یا ذهنی (ایدئولوژیک ...) است. از این رو، ارزش چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان به جامعیت و مانعیت مؤلفه‌های منتخب است؛ چراکه هر چهارچوب مفهومی با توجه به مؤلفه‌های منتخب، نوعی زاویه دید و نگاهی خاص با نظریات دارد و جوهری از واقعیت را برجسته می‌کند و یا نادیده می‌انگارد (Bailey, 1994:3). بنابراین، در فرایند انجام مراحل هفت‌گانه سندلوفسکی و باروسو، مقوله‌ها یا محورهای تمایز مقتدرسازی زنان شهری، به عنوان چهارچوب بررسی، صورت‌بندی می‌شود.

بحث و یافته‌ها: مراحل دستیابی به چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری
در بخش حاضر، با استفاده از مراحل هفت‌گانه سندلوفسکی و باروسو، کدها و مقوله‌ها یا معیارهای متمایزکننده مقتدرسازی زنان شهری شناسایی و تحلیل می‌شوند و براساس آن چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان انجام می‌شود.

گام نخست: تنظیم سؤال‌های پژوهش

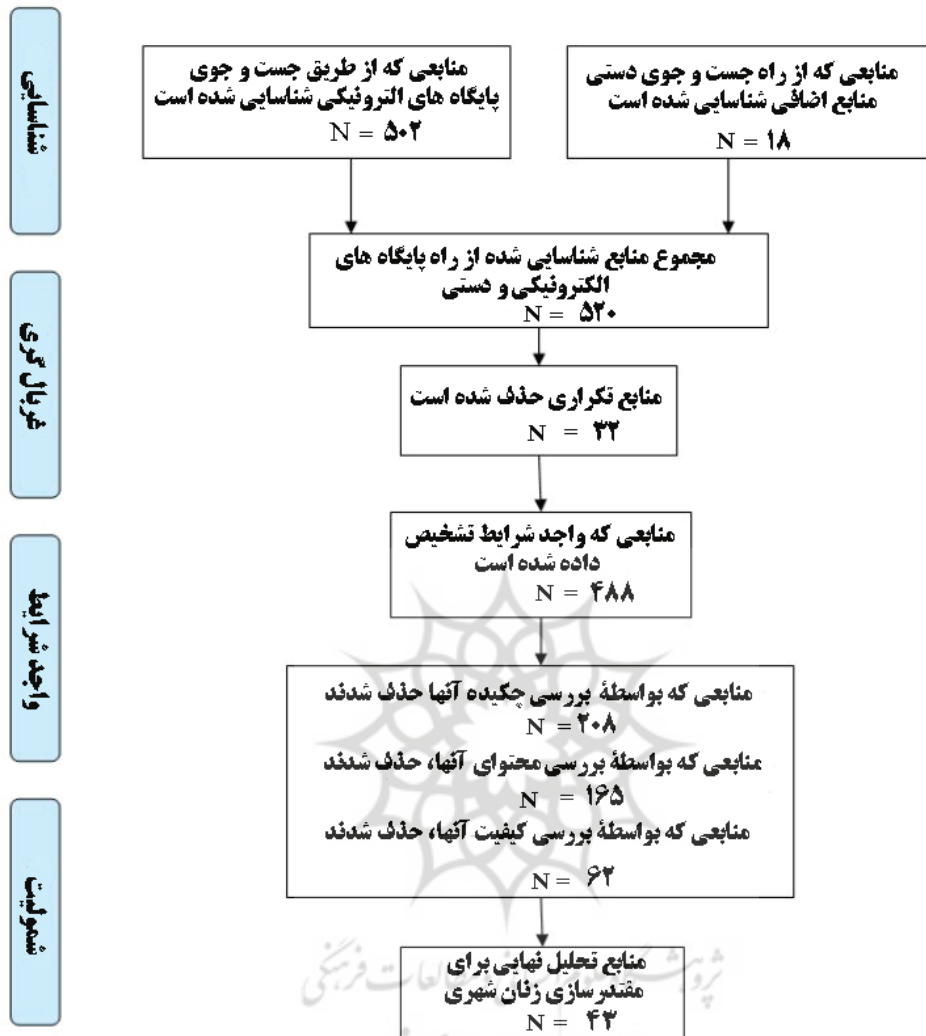
سؤالات ماهوی پژوهش مبتنی بر ابعاد گوناگونی مانند چه چیز، چرا، چه زمانی، کجا، چه کسانی و چگونه

1. Google & Google Scholar

جدول شماره (۲): منابع انتخاب شده برای تجزیه و تحلیل نهایی

عنوان	سال	منبع
Understanding and operationalising empowerment	2007	Luttrell et al.
A New Weave of Power, People and Politics: The Action Guide for Advocacy and Citizen Participation	2007	VeneKlasen & Miller
Does microfinance empower women? Evidence from Self-Help Groups in India	2009	Swain & Wallentin
Women empowerment through participation in micro credit programme : a case study from Bangladesh	2009	Hoque & Itohara
The Determinants of Women's Empowerment in Southern Punjab (Pakistan): An Empirical Analysis	2009	Chaudhry & Nosheen
The process of empowerment: a model for use in research and practice	2010	Cattaneo & Chapman, 2010
Women Empowerment in Different Household Issues of Bangladesh' Bangladesh	2012	Zaman et al
Concept and Types of Women Empowerment	2013	Mandal
Women Empowerment through Decision Making	2013	Yogendrarajah
Empirical investigation on the impact of microcredit on women empowerment in urban Peninsular Malaysi	2014	Al-Mamun et al
Patriarchal accommodations: Women's mobility and policies of gender difference from urban Iran to migrant Mexico	2014	Andrews & Shahrokni
Empirical investigation on the impact of microcredit on women empowerment in urban Peninsular Malaysia	2014	Al-Mamun et al
Empowerment of Women: A Conceptual Framework	2015	Dandona
Decolonizing liberation: toward a transnational feminist psychology	2015	Kurtiş & Adams
Women's empowerment and education: linking knowledge to transformative action	2015	Stromquist
The effects of financial inclusion on children's schooling, and parental aspirations and expectations	2016	Chiapa et al
Women's empowerment: What works	2016	Cornwall
Exploring links between women's business ownership and empowerment among Maasai women in Tanzania	2016	Dutt et al
A 'How to' Guide to Measuring Women's empowerment, Sharing experience from Oxfam's impact evaluations	2017	Lombardini et al
A Three-Dimensional Model of Women's Empowerment: Implications in the Field of Microfinance and Future Directions	2017	Huis et al
Empowerment in their hands: Use of WhatsApp by women in Nigeria	2018	Abubakar & Dasuki
Measuring women's empowerment in sub-Saharan Africa: exploratory and confirmatory factor analyses of the demographic and health surveys	2018	Asaolu et al

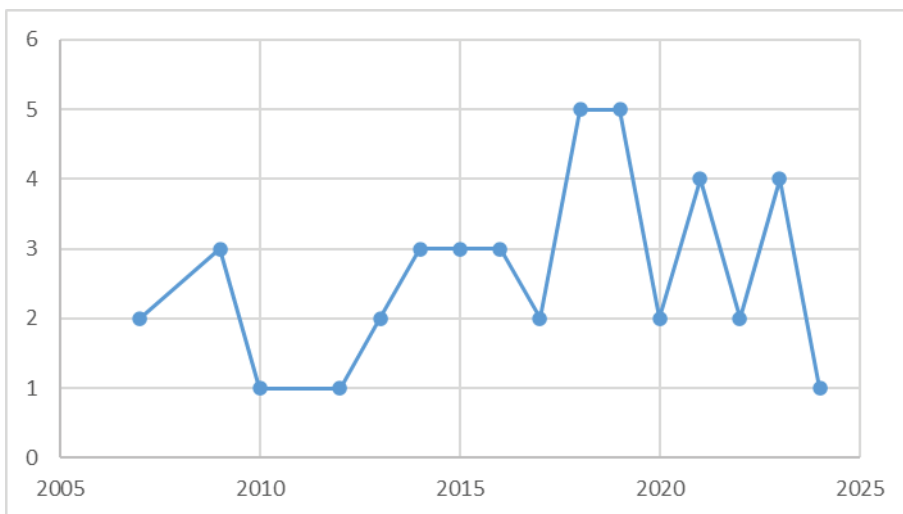
عنوان	سال	منبع
Women's empowerment in action: Evidence from a randomized control trial in Africa	2018	Bandiera et al
Determinants of women's empowerment in Punjab, Pakistan	2018	Batool
Individual, Familial, and Socio-Cultural Determinants of Women's Empowerment	2018	Batool & Batool
Empowering Women Through Financial Inclusion: A Study of Urban Slum	2019	Bhatia & Singh
Women Empowerment Policy	2019	Islamic Development Bank
Empowering women through microcredit in bangladesh: An empirical study	2019	Debnath et al
Conceptualisation and Measurement of Women's Empowerment Revisited	2019	Sharaunga et al
A comparative study on women empowerment in urban and rural setting in Tamil Nadu	2019	Saravanakumar & Varakumari
The State of Women's Participation and Empowerment: New Challenges to Gender Equality	2020	Norris
A Study on the Status of Women's Empowerment in urban Bangalore, India	2020	Menon et al
The Influence of Women's Empowerment on Poverty Reduction in the Rural Areas of Bangladesh: Focus on Health, Education and Living Standard	2021	Wei et al
Women's Empowerment and Gender Equality in Urban Areas: New Threats and Potentials in Nigeria	2021	Ojo & Pojwan
Role Of Women's Empowerment In Achieving Sustainable Development Goals: Empirical Evidence From Central Punjab-Pakistan	2021	Batool & Afzal
Empowering Women for Sustainable Development	2021	Gangwar
Empowerment of Women - A Conceptual Framework	2022	Murthy
Women's empowerment through the use of technolog	2022	Tabasum Niroo & Crompton
Non-Governmental Organizations' approaches to women's empowerment amid the COVID-19 Pandemic: Towards decolonizing development praxis in northern Ghana	2023	Akurugu et al
Women Empowerment: A Multidimensional Approach	2023	Jain
Urbanization and Women Empowerment: Evidence from India	2023	Dhamija et al
Economic empowerment of rural and urban women in India: A comparative analysis	2023	Biswas & Banu
The impact of women's empowerment and access to finance on greenhouse gas emissions: A framework for securing environmental tranquility	2024	Li et al

شکل شماره (۱): فرآیند انتخاب منابع پژوهش

دایرکت، امرالد، سیج، اشپرینگر و... مقالات مربوط به ۳۰ سال اخیر (سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۴) مدنظر قرار گرفته است. همچنین با شناسایی نویسندگان پر ارجاع در این حوزه‌های مفهومی و جست‌وجوی دیگر مقاله‌های ایشان، فهرستی از مقالاتی که در عنوان، چکیده و کلمات کلیدی آن‌ها از کلید واژه‌های مورد جست‌وجو استفاده شده بود، تهیه شده است.

گام سوم: جست‌وجو و انتخاب متن‌های مناسب پس از بررسی و شناسایی مقاله‌ها، با الگوریتمی مبتنی بر پارامترهای عنوان، چکیده، محتوا و کیفیت پژوهش، مقاله‌ها به صورت مرحله‌ای غربال شدند. پس از جست‌وجوی پایگاه‌های الکترونیکی و دستی، ۵۲۰ منبع شناسایی شده است. پس از آن، ۳۲ منبع تکراری حذف شد. در مرحله بعد، ۲۰۸ منبع با بررسی چکیده

شکل شماره (۲): بازه زمانی منابع پژوهش (مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

در مرتبه بعدی سال‌های ۲۰۰۹، ۲۰۱۴، ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ قرار دارد که هرکدام حدود ۷ درصد منابع را به خود اختصاص داده‌اند (۲۸ درصد کل منابع). در مرتبه بعدی سال‌های ۲۰۰۷، ۲۰۱۳، ۲۰۱۷، ۲۰۲۰ و ۲۰۲۲ قرار دارد که مجموعاً حدود ۲۳ درصد منابع را به خود اختصاص داده‌اند. در نهایت، سال‌های ۲۰۱۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۲۴ قرار دارد که ۷ درصد منابع متعلق به آن‌هاست. شکل شماره (۲) بازه زمانی منابع پژوهش را نشان داده است.

گام چهارم: استخراج اطلاعات متون

با توجه به سؤالات پژوهش در مورد چیستی، چرایی، زمان، مکان، کنشگران و چگونگی هریک از مفاهیم چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاها شهری، ۵ مقوله مطابق جدول شماره (۲) استخراج شده است.

گام پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی

همان‌طور که در جدول شماره (۲) نشان داده شده است، پس از استخراج ویژگی‌ها یا متغیرها در قالب

حذف شد. در مرحله بعد، ۱۷۵ منبع با بررسی محتوای آن‌ها حذف شد. در نهایت، ۶۲ منبع با بررسی کیفیت آن‌ها (با استفاده از ابزار ارزیابی حیاتی کسب و انتخاب مقالات دقیق، معتبر و مهم با طرح سؤالات ده‌گانه) حذف شد و در نتیجه، ۴۳ منبع برای انجام فراترکیب انتخاب شده است (جدول شماره (۲)).

شکل شماره (۱) فرآیند انتخاب منابع را نشان داده است. شایان ذکر است، فرآیند انتخاب منابع پژوهش بر اساس معیارهایی نظیر ثبت پژوهش در پایگاه‌های معتبر، مرتبط بودن حوزه کلی اسناد با هدف پژوهش، منطبق بودن هدف‌ها و سؤال‌های پژوهش با اهداف و پرسش‌های پژوهش حاضر، تکراری نبودن و دارای کیفیت مناسب صورت پذیرفته شده است.

منابع انتخابی پژوهش از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۴ است. بیشترین منابع مربوط به سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ است که حدود ۲۳ درصد منابع را در بر گرفته‌اند. پس از آن، سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۱، بیشترین منابع را به خود اختصاص داده‌اند که حدود ۱۹ درصد منابع هستند.

جدول شماره (۳): کدهای مرتبط با مقتدرسازی زنان شهری

ردیف	مقوله	زیرمقوله	کد	مأخذ
۱	توسعه اقتصادی		کنترل بر درآمد	Luttrell et al., 2007; Swain & Wallentin, 2009; Mandal, 2013; Al-Mamun et al., 2014; Chiapa et al., 2016; Cornwall, 2016; Asaolu et al., 2018; Bhatia & Singh, 2019; Wei et al., 2021; Ojo & Pojwan, 2021; Jain, 2023; Li et al., 2024
۲			مالکیت دارایی‌ها و زمین	
۳			کمک نسبی به حمایت خانواده	
۴			دسترسی و کنترل منابع خانواده	
۵			دسترسی به اشتغال	
۶			دسترسی به اعتبار	
۷			مشارکت و نمایندگی در انجمن‌های تجاری محلی	
۸			دسترسی به بازارها	
۹			تعداد مدیران عامل زن	
۱۰			نمایندگی منافع اقتصادی زنان در سیاست‌های کلان اقتصادی و بودجه	
۱۱			تعداد مدیران عامل زن	
۱۲	گفتمان اصلی توسعه		آزادی حرکت	Luttrell et al., 2007; Swain & Wallentin, 2009; Mandal, 2013; Dandona, 2015; Asaolu et al., 2018; Bhatia & Singh, 2019; Jain, 2023
۱۳			عدم تبعیض علیه دختران	
۱۴			تحصیل دختران/تعهد به تربیت دختران	
۱۵			مشارکت در تصمیم‌گیری داخلی	
۱۶			کنترل روابط جنسی	
۱۷			توانایی تصمیم‌گیری در مورد فرزندآوری، استفاده از روش‌های پیشگیری از بارداری، سقط جنین	
۱۸			کنترل بر انتخاب همسر و زمان ازدواج	
۱۹			آزادی از خشونت	
۲۰			دسترسی و دیده شدن در فضاهای اجتماعی	
۲۱			دسترسی به حمل‌ونقل مدرن	
۲۲			وجود و قدرت گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی خارج از خانواده	
۲۳			تغییر در هنجارهای مردسالارانه (مانند ترجیح پسر)	
۲۴			بازنمایی زن در اسطوره و آیین	
۲۵			تغییر در نظام‌های ازدواج و خویشاوندی که نشان‌دهنده ارزش و استقلال بیشتر برای زنان است (مانند ازدواج‌های بعدی، انتخاب خود همسر، کاهش مهریه، پذیرش طلاق)	
۲۶			کمپین‌های محلی علیه خشونت خانگی	
۲۷			سواد و دسترسی به طیف وسیعی از گزینه‌های آموزشی	
۲۸			تصاویر رسانه‌های مثبت از زنان و نقش‌ها و مشارکت آنها	

ردیف	مقوله	زیرمقوله	کد	مأخذ
۲۹	توسعه اجتماعی- فرهنگی	توسعه اجتماعی- فرهنگی	روندهای منطقه‌ای/ ملی طرفدار زنان در زمان ازدواج، گزینه‌های طلاق	Luttrell et al., 2007; Swain & Wallentin, 2009; Mandal, 2013; Dandona, 2015; ..Asaolu et al Bhatia & Singh, 2019; ;2018 Jain, 2023
۳۰			حمایت سیاسی، قانونی، مذهبی برای (یا عدم مخالفت فعال با) چنین تغییراتی	
۳۱			سیستم‌های بهداشتی که دسترسی آسان به پیشگیری از بارداری، سقط جنین ایمن، خدمات بهداشت باروری را فراهم می‌کند.	
۳۲	توسعه قانونی	توسعه قانونی	آشنایی با حقوق و سازوکارهای قانونی	Mandal, 2013; Dandona, 2015; Wei et al., 2021; Jain, 2023
۳۳			حمایت خانوادگی برای اعمال حقوق	
۳۴			انسجام جامعه برای پیگیری حقوق شهروندی	
۳۵			کمپین برای آگاهی از حقوق	
۳۶			دسترسی به سازوکارهای قانونی	
۳۷			اجرای مؤثر محلی حقوق قانون	
۳۸			قوانین حمایت از حقوق زنان، دسترسی به منابع و گزینه‌ها	
۳۹			دفاع از حقوق و قانون‌گذاری	
۴۰	گفتمان اصلی توسعه	توسعه سیاسی	استفاده از سیستم قضایی برای جبران نقض حقوق	Luttrell et al., 2007 ..Mandal, 2013;Bandiera et al Bhatia & Singh, 2019; ;2018 Jain, 2023
۴۱			شناخت نظام سیاسی و ابزارهای دسترسی به آن	
۴۲			حمایت خانوادگی برای مشارکت سیاسی	
۴۳			توانایی اعمال حق رأی	
۴۴			مشارکت یا بسیج در نظام سیاسی/کارزارهای محلی	
۴۵			حمایت از نامزدهای خاص یا قانون	
۴۶			نماینده‌گری در دولت محلی	
۴۷			نماینده‌گری در دولت منطقه‌ای و ملی	
۴۸	قدرت به‌عنوان یک بلوک رأی			
۴۹	نماینده‌گری از مافع زنان در لابی‌ها و گروه‌های ذی‌نفع مؤثر			
۵۰	توسعه روان‌شناختی	توسعه روان‌شناختی	اعتمادبه‌نفس	Cattaneo & Chapman, 2010;Mandal, 2013; Dandona, 2015; Kurtiş & Adams, 2015; Dutt et al., 2016; Akurugu et al., 2023; Jain, 2023
۵۱			خودکارآمدی	
۵۲			سلامت روانی	
۵۳			آگاهی جمعی از بی‌عدالتی	
۵۴			پتانسیل انسجام‌بخشی	
۵۵			عبارت‌های جمعی از شمول و استحقاق	
۵۶			پذیرش سیستمی استحقاق و شمول زنان	

ردیف	مقوله	زیرمقوله	کد	مأخذ
۵۷	دانش فردی		ارتقای عزت نفس	VeneKlasen & Miller, 2007; Lombardini et al., 2017
۵۸			دانش فردی در خصوص شیوه‌های کشاورزی، صنعتی یا خدماتی	
۵۹			دانش فردی در خصوص نظام قضایی	
۶۰			دانستن اینکه کجا باید برود و در صورت خشونت چه باید کرد	
۶۱			نظرها (نگرش و باورها) در مورد نقش اقتصادی زنان	
۶۲			نظرها (نگرش و باورها) در مورد حقوق جنسیتی	
۶۳			دانش غیرقابل قبول بودن خشونت مبتنی بر جنسیت	
۶۴			نظرها (نگرش و باورها) در مورد قدرت در خانواده	
۶۵			نظرها (نگرش و باورها) در مورد حقوق مالکیت	
۶۶			نظرها (نگرش و باورها) در مورد آزادی حرکت	
۶۷			به رسمیت شناختن مراقبت	
۶۸			توانایی فردی (به‌کارگیری دانش)	
۶۹			دانش پیرامون خشونت علیه زنان	
۷۰	استقلال شخصی	دانش عمومی	پیشرفت تحصیلی	Huis et al., 2017; Menon et al., 2020; Gangwar, 2021; Ojo & Pojwan, 2021; Biswas & Banu, 2023
۷۱	سواد مالی			
۷۲	دانش تنظیم خانواده			
۷۳	دانش تربیتی			
۷۴	سواد رسانه‌ای			
۷۵	دانش مالی		دانش بازپرداخت	Huis et al., 2017; Gangwar, 2021
۷۶			دانش استفاده از منابع	
۷۷			دانش نحوه پس‌انداز	
۷۸			دانش دسترسی به اعتبار	
۷۹			دانش رمزهای دیجیتال	
۸۰	دانش سلامت		دانش شاخص‌های سلامت فیزیکی	Huis et al., 2017; Saravanakumar & Varakumari, 2019
۸۱			دانش خودمراقبتی	
۸۲	دانش رابطه‌ای		دانش ایجاد سرمایه اجتماعی	VeneKlasen & Miller, 2007; Lombardini et al., 2017; Huis et al., 2017
۸۳			مشارکت در گروه‌های اجتماع	
۸۴			سطح حمایت ارائه‌شده توسط گروه‌ها برای پیگیری ابتکارهای خود	
۸۵			مشارکت سیاسی	
۸۶			نگرش‌ها و باورهای افراد نزدیک به زن (حمایت مردان از حقوق زنان)	
۸۷				

مأخذ	کد	زیرمقوله	مقوله	ردیف
VeneKlasen & Miller, 2007; Lombardini et al., 2017; Huis et al., 2017	نگرش‌ها و باورهای افراد نزدیک به زن (حمایت رهبران جامعه برای تشویق زنان جهت دسترسی به دادگاه‌ها)		نوع دانش مورد نیاز برای توسعه	۸۸
	میزان نفوذ در اداره گروه‌های اجتماع			۸۹
	شرکت در رویدادهای عمومی			۹۰
	کمک به نیازهای اجتماعی جامعه			۹۱
	مشارکت در تصمیم‌گیری خانوار			۹۲
	دانش تصمیم‌های هزینه			۹۳
	دانش تصمیم‌های سرمایه‌گذاری			۹۴
	دانش تصمیم‌های مدیریت خانوار			۹۵
	کنترل بر دارایی‌های خانوار			۹۶
	کمک به درآمد خانوار			۹۷
	قدرت در بازارها			۹۸
	کنترل بر تمایلات جنسی			۹۹
	تجربه خشونت مبتنی بر جنسیت			۱۰۰
	کنترل در طول زمان			۱۰۱
	توانایی کاهش زمان اختصاص داده شده به مسئولیت‌های مراقبت			۱۰۲
	توانایی توزیع مجدد بار مسئولیت‌های مراقبتی			۱۰۳
توانایی داشتن زمان بیشتر برای اوقات فراغت و معاشرت	۱۰۴			
VeneKlasen & Miller, 2007; Lombardini et al., 2017	دسترسی به خدمات حقوقی	دانش محیطی		۱۰۵
	امنیت حرکت در خارج از خانه			۱۰۶
	شکستن کلیشه‌ها			۱۰۷
	توانایی نفوذ در سطوح سیاسی			۱۰۸
	حمایت از تغییر برای زنان			۱۰۹
	کیفیت خدمات حقوقی			۱۱۰
Batoool & Batoool, 2018; Batoool & Afzal, 2021; Murthy, 2022; Dhamija et al., 2023	وضعیت شغلی	فردی	مراحل اقتداربخشی	۱۱۱
	درآمد			۱۱۲
	احساس کنترل			۱۱۳
	مالکیت دارایی			۱۱۴
	آگاهی از قانون			۱۱۵
	احساس ارزشمندی			۱۱۶
	درک جنسیت			۱۱۷
Batoool & Batoool, 2018; Batoool & Afzal, 2021; Murthy, 2022; Dhamija et al., 2023	سن ازدواج	خانوادگی		۱۱۸
	حمایت شوهر			۱۱۹
	وضعیت به‌عنوان سرپرست خانواده			۱۲۰

ردیف	مقاله	زیرمقاله	کد	مأخذ
۱۲۱	دسترسی		خدمات بهداشتی با کیفیت، از جمله خدمات بهداشت باروری و مادر	Hoque & Itohara, 2009; Batool, 2018; Islamic Development Bank, 2019; Debnath et al., 2019
۱۲۲			آموزش ابتدایی، متوسطه و عالی و آموزش حرفه‌ای، ترویج تجارت‌های غیرسنتی مانند علوم، فناوری، ریاضیات و مهندسی و همچنین فرصت‌هایی برای توسعه مهارت‌ها و ظرفیت‌های سده بیست و یکم	
۱۲۳			زیرساخت‌هایی که مقتدرسازی زنان را تسهیل می‌کند (مانند تحرک فراگیر و پایدار، خدمات آب و فاضلاب، منابع انرژی پاک و مقرون‌به‌صرفه و تأسیسات ذخیره‌سازی)	
۱۲۴			فرصت‌های اقتصادی و اشتغال عادلانه و شایسته، با تمرکز بر حمایت از شرایط لازم برای شرکت‌های خرد، کوچک و متوسط تحت مالکیت زنان، زنان کارآفرین، کشاورزان، تجار و کسانی که در بخش غیررسمی هستند	
۱۲۵			منابع مالی و تولیدی از جمله فناوری	
۱۲۶			فرصت‌های بازار و پیشرفت در زنجیره ارزش با مشارکت بخش خصوصی	
۱۲۷	شفافیت	ظرفیت‌سازی	حمایت از مشارکت/شراکت زنان در چرخه پروژه	Batool, 2018; Islamic Development Bank, 2019; Debnath et al., 2019
۱۲۸			شناسایی شاخص‌های کمی و کیفی مرتبط که بر اساس جنسیت تفکیک شده‌اند	
۱۲۹			تخصیص منابع مالی و انسانی لازم برای حمایت از مؤلفه‌ها/فعالیت‌های برنامه‌ریزی‌شده مرتبط با مقتدرسازی زنان	
۱۳۰			ایجاد سیستم ردیابی برای نظارت بر نتایج مرتبط با مقتدرسازی زنان	
۱۳۱	عاملیت		توسعه توانایی‌ها و مهارت‌های رهبری و سازمانی زنان	Stromquist, 2015; Islamic Development Bank, 2019; Debnath et al., 2019; Sharaunga et al., 2019
۱۳۲			افزایش آگاهی از نقش زنان در توسعه اجتماعی-اقتصادی کشورها و جوامع خود	
۱۳۳			مشارکت دادن مردان و پسران در سطح محلی به‌عنوان شرکای ارتقا و مقتدرسازی زنان	
۱۳۴			ترویج مشارکت زنان در تصمیم‌گیری محلی و نهادهای مدیریت ارائه خدمات	
۱۳۵			مداخلات آزمایشی که نقش زنان را به‌عنوان عوامل تغییر در ایجاد تاب‌آوری جامعه در برابر شوک‌های اقلیمی، درگیری‌ها و بحران‌ها تقویت می‌کند.	
۱۳۶	یادگیری		تولید محصولات دانش برای شناسایی، جذب و انتشار بهترین شیوه‌ها و همچنین برجسته کردن روندهای جدید در مقتدرسازی زنان و دختران	Islamic Development Bank, 2019; Debnath et al., 2019
۱۳۷			تسهیل همکاری با کشورها و تبادل تخصص و دانش بین کشورها در خصوص سیاست‌ها و استراتژی‌ها/برنامه‌های ملی که برای مقتدرسازی زنان کار می‌کنند	
۱۳۸			تلاش برای افزایش دانش در خصوص جریان‌سازی جنسیتی در بخش‌ها/زیربخش‌های خاص (مانند انرژی، زنجیره‌های ارزش خاص) یا زمینه‌ها (مانند بلاای طبیعی/تاب‌آوری اقلیمی)	

ردیف	مقوله	زیرمقوله	کد	مأخذ
۱۳۹	ظرفیت‌سازی	فناوری	استفاده از تلفن همراه	Abubakar & Dasuki, 2018; Tabasum Niroo & Crompton, 2022
۱۴۰			میزان استفاده از اپلیکیشن‌های موبایل	
۱۴۱			میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی	
۱۴۲			میزان استفاده از منابع برخط	
۱۴۳			میزان استفاده از ویدئوها	
۱۴۴			میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی	
۱۴۵			میزان آشنایی با هوش مصنوعی	
۱۴۶	استقلال		اعتراض به خشونت خانگی و اعتیاد به الکل	Andrews & Shahrokni, 2014; Huis et al., 2017; Ojo & Pojwan, 2021
۱۴۷			استقلال خانوار	
۱۴۸			استقلال در خرید و فروش منابع خانگی	
۱۴۹	تعامل اجتماعی		عضویت در حزب سیاسی محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد	Chaudhry & Nosheen, 2009; Huis et al., 2017
۱۵۰			صدای مخالف جرایم اجتماعی	
۱۵۱			آزادی تحرک بدون مجوز	
۱۵۲	فرهنگی		ترویج ارزش‌های برابری جنسیتی نقش زنان در سیاست	Zaman et al., 2012; Norris, 2020; Menon et al., 2020
۱۵۳			ترویج ارزش‌های برابری جنسیتی نقش زنان در اشتغال	
۱۵۴			ترویج ارزش‌های برابری جنسیتی نقش زنان در آموزش	
۱۵۵	مدنی		کاهش یا حذف شکاف‌های جنسیتی برای مشارکت	Zaman et al., 2012; Norris, 2020; Menon et al., 2020
۱۵۶			کاهش یا حذف شکاف‌های جنسیتی برای فعالیت حزبی	
۱۵۷			کاهش یا حذف شکاف‌های جنسیتی در سازمان‌های غیردولتی	
۱۵۸	نهادسازی	سیاست‌گذاری	به رسمیت شناختن حقوق و آزادی‌های مدنی زنان در خصوص مالکیت	Zaman et al., 2012; Norris, 2020; Menon et al., 2020
۱۵۹			به رسمیت شناختن حقوق و آزادی‌های مدنی زنان در خصوص دسترسی به عدالت	
۱۶۰	تصمیم‌گیری		درصد زنان در قوه مقننه	Zaman et al., 2012; Yogendrarajah, 2013; Norris, 2020; Menon et al., 2020
۱۶۱			درصد زنان در قوه مجریه	
۱۶۲			درصد زنان در قوه قضائیه	
۱۶۳			قدرت تصمیم‌گیری زنان در خرید دارایی‌ها و جواهرات خانگی	
۱۶۴			قدرت تصمیم‌گیری زنان در دسترسی به پول	
۱۶۵			قدرت تصمیم‌گیری زنان در داشتن تحرک برای رفتن به خانه اقوام	
۱۶۶			قدرت تصمیم‌گیری زنان در دریافت امکانات بهداشتی	

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

فناوری، استقلال و تعامل اجتماعی) و نهادسازی (دارای زیرمقوله‌های مدنی، فرهنگی، سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری) است. شایان ذکر است، آزمون کیفیت هر پنج مقوله تأیید شده است. در جدول شماره (۳) به این مقوله‌ها اشاره شده است.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر، نشان‌دهنده آن است که مطالعات مقتدرسازی زنان، تحول‌های فراوانی را با گذر زمان تجربه کرده است. به طوری که پژوهش‌های مقتدرسازی زنان را می‌توان به سه دوره زمانی تقسیم کرد. دوره نخست بین سال‌های ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰ است که مطالعات بر افزایش ظرفیت افراد فقیر برای تأثیرگذاری بر نهادهای دولتی مؤثر بر زندگی آنهاست و این تأثیرگذاری از راه تقویت مشارکت افراد در فرآیندهای سیاسی و تصمیم‌گیری محلی صورت می‌گیرد. در این مسیر بر کاهش یا حذف موانع سیاسی، قانونی و اجتماعی تأکید می‌شود. در این میان، بر آموزش، افزایش آگاهی، دموکراسی و تمرکززدایی تأکید ویژه‌ای شده است تا افراد فقیر با گسترش دارایی‌ها و قابلیت‌ها بتوانند زمینه‌های مشارکت، مذاکره، نفوذ، کنترل و پاسخ‌گو کردن نهادهایی را که بر زندگی آنها تأثیر می‌گذارد، فراهم سازند. در این مرحله، عمده تمرکز بر مقتدرسازی سیاسی و مبارزه جمعی علیه روابط اجتماعی ظالمانه است. دوره دوم، بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ است که مطالعات بر ابراز وجود (عاملیت)، عزت متقابل، تأمل انتقادی، تعیین سرنوشت، مشارکت گروهی، فرصت مشارکت مؤثر و معنادار با دولت، افزایش انتخاب‌ها، افزایش قابلیت‌ها، توانایی بازیگران محلی برای مشارکت مؤثر در تصمیم‌گیری، تغییر روابط قدرت و تغییرات ساختاری متمرکز است. در واقع، بر غلبه بر نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی و

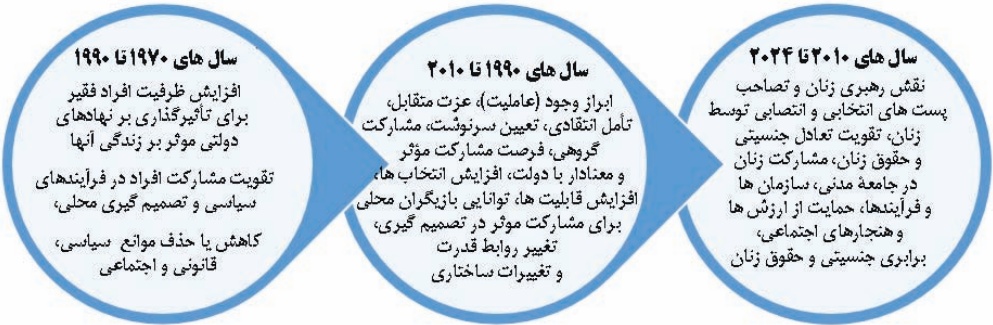
کدها و براساس سؤالات پژوهش، کدهای دارای ارتباط ساختاری و محتوایی در ذیل یک دسته یا مضمون مقوله‌بندی شده‌اند. در واقع، در این مرحله، تحلیل مضمون صورت گرفته است. به طوری که ۱۶۶ کد در قالب ۲۴ زیرمقوله استخراج‌شده در قالب ۵ مقوله یا معیارهای متمایزکننده مقتدرسازی زنان دسته‌بندی شده‌اند. در انتخاب و ساخت مقولات، تلاش شده است که در عین اختصار، وضوح و قابلیت فهم بیشتری داشته باشند.

گام ششم: کنترل کیفیت

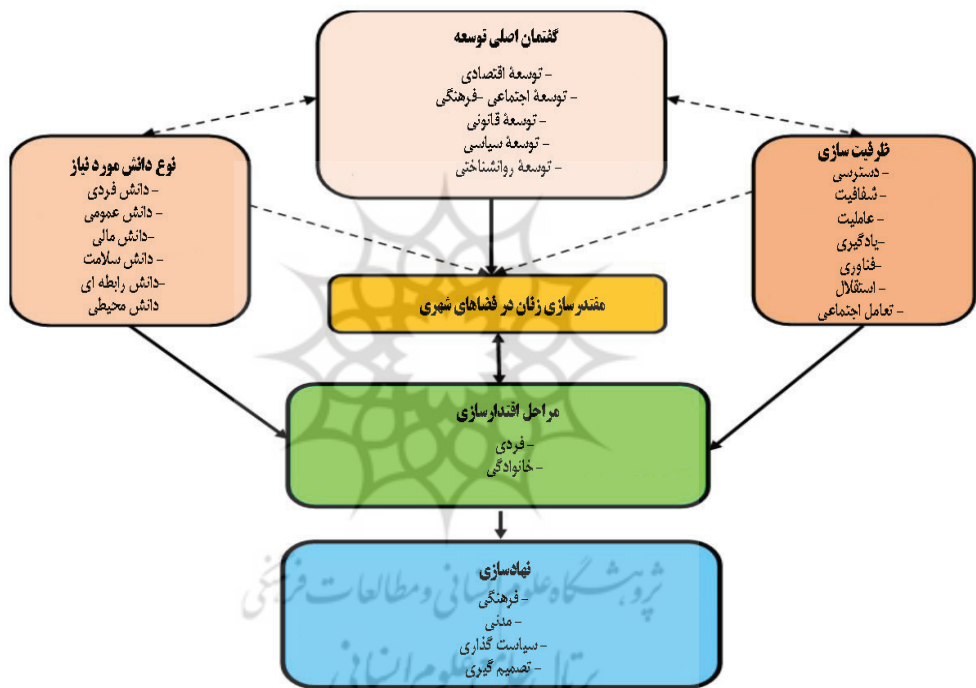
در این پژوهش از ضریب کاپای کوهن برای آزمون پایایی درونی و کیفیت استفاده شده است. بدین منظور نتایج حاصل از کدهای استخراج‌شده و مقوله‌ها یا معیارهای متمایزکننده مقتدرسازی زنان برای دو نفر از نخبگان، ارسال و پس از جمع‌آوری نظرها، ضریب کاپای کوهن بر مبنای توافق یا عدم توافق در استخراج مفاهیم محاسبه شد. بدین ترتیب، ضریب کاپای کوهن برای این پژوهش ۷۷۴/۰ با معنی‌داری ۰/۰۰۰ محاسبه شد که موید توافق معتبر و مناسب بودن پایایی (بالا تر از ۰/۶) است.

گام هفتم: ارائه یافته‌ها

با توجه به نیاز به درک چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان که تصویری روشن و جامع و درکی عمیق و منسجم از آن را ارائه کند، استخراج مقوله‌ها صورت گرفته است. مقوله‌های پژوهش مشتمل بر گفتمان اصلی توسعه (دارای زیرمقوله‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، قانونی، سیاسی و روان‌شناختی)، دانش مورد نظر (دارای زیرمقوله‌های دانش فردی، عمومی، مالی، سلامت، رابطه‌ای و محیطی)، مراحل (دارای زیرمقوله‌های فردی و خانوادگی)، ظرفیت‌سازی (دارای زیرمقوله‌های دسترسی، شفافیت، عاملیت، یادگیری،

شکل شماره (۳): تحول زمانی مطالعات مقتدرسازی زنان (مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

شکل شماره (۴): چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری (مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

سایر نابرابری‌های قدرت تأکید ویژه‌ای شده است. دوره سوم، بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ است که تمرکز مطالعات بر مقتدرسازی زنان از جنبه‌هایی نظیر تحرک، امنیت اقتصادی، توانایی خریدهای کوچک و بزرگ، مشارکت در تصمیم‌گیری‌های کلان، مشارکت در اعتراضات عمومی و مبارزه‌های سیاسی، آزادی نسبی از سلطه خانواده و آگاهی سیاسی و حقوقی است. در این مسیر بر نقش رهبری زنان و تصاحب پست‌های انتخابی و انتصابی توسط زنان، تقویت تعادل جنسیتی و حقوق زنان، مشارکت زنان در جامعه مدنی، سازمان‌ها و فرآیندها، حمایت از ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، برابری جنسیتی و حقوق زنان تأکید ویژه‌ای می‌شود.

اقتداربخشی، کمترین کدهای استخراج شده را به خود اختصاص داده است.

منابع

1. Abubakar, N. H., & Dasuki, S. I. (2018). Empowerment in their hands: Use of WhatsApp by women in Nigeria. *Gender, Technology, and Development*, 22(2), 164- 183.
2. Akurugu, C.A., Nyuur, R.B., & Dery, I. (2023). Non-Governmental Organizations' approaches to women's empowerment amid the COVID-19 Pandemic: Towards decolonizing development praxis in northern Ghana. *World Development*, 3(100079), 1-11.
3. Al-Mamun, A., Wahab, S. A., Mazumder, M. N. H., & Su, Z. (2014). Empirical investigation on the impact of microcredit on women empowerment in urban Peninsular Malaysia. *The Journal of Developing Areas*, 48(2), 287-306.
4. Al-Qahtani, A. M., Elgzar, W. T., Ibrahim, H. A., and El Sayed, H. A. (2018). Empowering Saudi women in higher educational institutions: development and validation of a novel women empowerment scale. *Afr. J. Reprod. Health*, 25(1), 13-25. doi: 10.29063/ajrh2021/v25i1s.2.
5. Alsop, R., Bertelsen, M. & Holland, J. (2006) *Empowerment in Practice From Analysis to Implementation*. Washington, DC: World Bank.
6. Andrews, A., & Shahrokni, N. (2014). Patriarchal accommodations: Women's mobility and policies of gender difference from urban Iran to migrant Mexico. *Journal of Contem-*

به بیان بهتر، مقتدرسازی جنبه‌ای چندبعدی پیدا کرده و به فرآیندی چندبعدی برای دستیابی به قابلیت‌های اساسی، حقوق قانونی و مشارکت در حوزه‌های کلیدی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی تبدیل شده است. شکل شماره (۳)، تحولات و پویایی مطالعات در زمینه مقتدرسازی زنان را نشان داده است. باوجوداین، هریک از پژوهش‌های صورت گرفته، از دیدگاهی تک‌بعدی به مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری پرداخته‌اند و از توجه به جنبه کل‌نگر مقتدرسازی زنان شهری غافل شده‌اند. پژوهش حاضر، به این شکاف تحقیقاتی توجه کرده و آن را پوشش داده است. به طوری که چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری را استخراج و ارائه کرده است (شکل شماره (۴)). در این راستا، چهارچوب مفهومی مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری مشتمل بر پنج مقوله اصلی مشتمل بر گفتمان اصلی توسعه، دانش مورد نظر، مراحل اقتداربخشی، ظرفیت‌سازی و نهادسازی، ۲۴ زیرمقوله و ۱۶۶ کد است. نتایج حاصل از یکپارچه‌سازی داده‌های پژوهش در فرایند فراترکیب نشان‌دهنده آن است که مقوله گفتمان اصلی توسعه، ۳۳/۷۳ درصد کل کدهای استخراج شده را به خود اختصاص داده است. مقوله نوع دانش مورد نیاز برای توسعه، ۳۲/۵۴ درصد کل کدهای استخراج شده را شامل شده است. مقوله مراحل اقتداربخشی، ۶/۰۳ درصد کل کدهای استخراج شده را به خود اختصاص داده است. مقوله ظرفیت‌سازی، ۱۸/۶۷ درصد کل کدهای استخراج شده را شامل شده است. در نهایت، مقوله نهادسازی، ۹/۰۳ درصد کل کدهای استخراج شده را به خود اختصاص داده است. از این رو، بیشترین کدهای استخراج شده متعلق به مقوله گفتمان اصلی توسعه است. در عین حال، مقوله مراحل

- minants of Women's Empowerment. *Paradigms: A Research Journal of Commerce, Economics, and Social Sciences*, , 12(1). 82-87
14. Bhatia, S., & Singh, S. (2019). Empowering Women Through Financial Inclusion: A Study of Urban Slum. *Vikalpa: The Journal for Decision Makers*, 44(4), 182-197.
15. Biswas, B., & Banu, N. (2023). Economic empowerment of rural and urban women in India: A comparative analysis, *Spatial Information Research*, 31(1):73-89
16. Cattaneo, B., & Chapman, A. R. (2010). The process of empowerment: a model for use in research and practice. *American Psychologist*, 65(7):646-59.
17. Chaudhury, I. M., & Nosheen, F. (2009). The Determinants of Women's Empowerment in Southern Punjab (Pakistan): An Empirical Analysis, *European Journal of Social Sciences*, 10(2), 216- 229
18. Chiapa, C., Prina, S., & Parker, A. (2016). The effects of financial inclusion on children's schooling, and parental aspirations and expectations. *Journal of International Development*, 28(5), 683-696.
19. Cornwall, A. (2016). Women's empowerment: What works. *Journal of International Development*, 28(3), 342-359.
20. Cronin, P., Ryan, F., & Coughlan, M. (2008). Undertaking a literature review: a step-by-step approach. *British Journal of Nursing*, 17(1),38-43.
21. Dandona, A. (2015). Empowerment of Women: A Conceptual Framework. *The International Ethnography*, 43(2), 148-175
7. Asaolu, I.O., Alaofè, H., Gunn, J.K., Adu, A.K., Monroy, A.J., Ehiri, J.E., Hayden, M. H. & Ernst, K. C. (2018). Measuring women's empowerment in sub-Saharan Africa: exploratory and confirmatory factor analyses of the demographic and health surveys. *Front Psychology*, 9(994), 1-10.
8. Bailey, K.D. (1994). Typologies and taxonomies: an introduction to classification techniques, Sage University papers: Quantitative applications in the social sciences, No. 07-102. Thousand Oaks, CA, Us: Sage Publication, Inc.
9. Bandiera, O., Buehren, N., Burgess, R., Goldstein, M., Gulesci, S., Rasul, I., & Sulaiman, M. (2018). *Women's empowerment in action: Evidence from a randomized control trial in Africa*. Washington, DC: World Bank.
10. Barroso J., Gollop C., Sandelowski M., Meynell J., Pearce P. & Collins L (2003). The challenge of searching for and retrieving qualitative studies, *Western Journal of Nursing Research* 25(2), 153-178.
11. Batool, H., & Afzal, M. (2021). Role Of Women's Empowerment In Achieving Sustainable Development Goals: Empirical Evidence From Central Punjab-Pakistan. *Webology*, 18(6), 6778- 6809.
12. Batool, S. A. (2018). *Determinants of women's empowerment in Punjab, Pakistan*. PhD Thesis in Economics, University of the Punjab, Lahore, Pakistan.
13. Batool, S. A., & Batool, S. S. (2018). Individual, Familial, and Socio-Cultural Deter-

- Women Empowerment Policy*. Women and Youth Empowerment Division Resilience and Social Development Department.
30. Kumari, S.D.S. & Dias, S.N.R.F. (2021). Impact of Microfinance on Women Empowerment.
31. Kurtis, T., & Adams, G. (2015). Decolonizing liberation: toward a transnational feminist psychology. *Journal of Social and Political Psychology*, 3(1), 388–413.
32. Li, J., Li, J., Nassani, A. A., Naseem, I., Zaman, K. (2024). The impact of women's empowerment and access to finance on greenhouse gas emissions: A framework for securing environmental tranquility. *Borsa Istanbul Review*, 24(2), 341-351.
33. Lombardini, S., Bowman, K., & Garwood, R. (2017). *A 'How to' Guide to Measuring Women's empowerment, Sharing experience from Oxfam's impact evaluations*. Oxfam GB.
34. Luttrell, C., Quiroz, S. Scrutton, C., & Bird, K. (2007). *Understanding and operationalising empowerment*. Swiss Agency for Development and Cooperation, Intercooperation and Overseas Development Institute
35. Mandal, K. C. (2013). Concept and Types of Women Empowerment. *International Forum of Teaching and Studies*, 9(3), 17-30.
36. Menon, S., Ranjitha, M., & Shweta S. (2020). A Study on the Status of Women's Empowerment in urban Bangalore, India. *Journal of International Women's Studies*, 21(5), 54-64 .
37. Mertens, D. (2014). Literature Review *International Journal of Indian Psychology*, 2(3), 35-45.
22. Debnath, D., Rahman, M. S., Acharjee, D. C., Latif, W. U., & Wang, L. (2019). Empowering women through microcredit in bangladesh: An empirical study. *International Journal of Financial Studies*, 7(3), 1-11,
23. Dhamija, G., Roychowdhury, P., & Shankar, B. (2023). Urbanization and Women Empowerment: Evidence from India, *GLO Discussion Paper*, No. 1323, Global Labor Organization (GLO), Essen, pp. 19--68.
24. Dutt, A., Grabe, S., & Castro, M. (2016). Exploring links between women's business ownership and empowerment among Maasai women in Tanzania. *Analyses of Social Issues and Public Policy (ASAP)*, 16(1), 363–386.
25. Gangwar, R. (2021). Empowering Women for Sustainable Development. *Just Agriculture*, 1(11), 1-8.
26. Hoque, M., & Itohara, Y. (2009). Women empowerment through participation in micro credit programme : a case study from Bangladesh, *Journal of Social Sciences*, 5(3): 244-250.
27. Huis, M.A., Hansen, N., Otten, S., & Lensink, R. (2017). A Three-Dimensional Model of Women's Empowerment: Implications in the Field of Microfinance and Future Directions. *Frontiers in Psychology*, 8(1678), 1-14.
28. Jain, M. (2023). Women Empowerment: A Multidimensional Approach. *Journal of Women Empowerment and Studies*, 03(04), 36-42.
29. Islamic Development Bank. (2019).

- Education*, 50(3), 307–324.
45. Swain, R. B., & Wallentin, F. Y. (2009). Does microfinance empower women? Evidence from Self-Help Groups in India. *International Review of Applied Economics*, 23(5), 541–556.
46. Tabasum Niroo, W., & Crompton, H. (2022). Women's empowerment through the use of technology. *Asian Journal of Distance Education*, 17(2), 135-152.
47. VeneKlasen, L., & Miller, V. (2007). *A New Weave of Power, People and Politics: The Action Guide for Advocacy and Citizen Participation*. Practical Action Publishing
48. Wei, W., Sarker, T., Zukiewicz-Sobczak, W., Roy, R., Alam, G.M.M., Rabbany, M.G., Hossain, M.S., & Aziz, N. (2021). The Influence of Women's Empowerment on Poverty Reduction in the Rural Areas of Bangladesh: Focus on Health, Education and Living Standard. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 6909.
49. Wiklander, J .(2010). *Determinants of women's empowerment in rural india:An intra household study*. Master's thesis, Department of Economics, Lunds Universitet, Sweden.
50. Xiao Y, Watson M, (2019). Guidance on Conducting a Systematic Literature Review. *Journal of Planning Education and Research*, 39(1):93-112
51. Yogendrarajah, R .(2013). Women Empowerment through Decision Making, *The International Journal of Economics and Business Management*, 3(1), 1-10.
- and Focusing the Research. In D. Mertens, *Research and Evaluation in Education and Psychology* (4 ed., p.536), SAGE.
38. Murthy, K. S. (2022). Empowerment of Women - A Conceptual Framework. *International Journal of Advanced Research*, 10(04), 802-812
39. Norris, P. (2020). *The State of Women's Participation and Empowerment: New Challenges to Gender Equality*. UN Women Expert Group Meeting Sixty-fifth Session of the Commission on the Status of Women, September 2020.
40. Ojo, S.N., & Pojwan, M.A .(2021). Women's Empowerment and Gender Equality in Urban Areas: New Threats and Potentials in Nigeria. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, V(VI), 724-728.
41. Sandelowski, M., & Barroso, J. (2007). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer Publishing Company.
42. Saravanakumar, P. & Varakumari, J . E .(2019). A comparative study on women empowerment in urban and rural setting in Tamil Nadu. *International Journal of Community Medicine and Public Health*, 6(3):1108-1111.
43. Sharaunga, S., Mudhara, M., & Bogale, A. (2019). Conceptualisation and Measurement of Women's Empowerment Revisited. *Journal of Human Development and Capabilities*, 20(1), 1–25.
44. Stromquist, N. P. (2015). Women's empowerment and education: linking knowledge to transformative action. *European Journal of*

53. Zhang, A. Y., Song, L. J., Tsui, A. S., and Fu, P. P. (2014). Employee responses to employment-relationship practices: the role of psychological empowerment and traditionalism. *J. Organ. Behav.* 35(1), 809–830.

52. Zaman, U.R., Rahaman, M.M., Hussain, S.M.A., & Zaki, M. (2012). Women Empowerment in Different Household Issues of Bangladesh' Bangladesh, *Medical Journal*, 37(2), 41-45.

نحوه ارجاع به این مقاله:

مهدوی سعیدی، پسند، بهزادفر، مصطفی، مسعود، محمد و رشتیان، سید محمد. (۱۴۰۳). تدوین چهارچوب مفهومی تحقق‌پذیری مقتدرسازی زنان در فضاهای شهری. پژوهش‌های فضا و مکان در شهر. ۳۱(۸)، ۷۴-۵۱. <https://doi.org/10.22034/jspr.2024.2045395.1085>

DOI: <https://doi.org/10.22034/jspr.2024.2045395.1085>

URL: https://jspr.jdisf.ac.ir/article_719279.html

Copyrights:

©2023 by the authors. Published by Journal of Urban Studies on Space and Place.
This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)).

